
Nr. 124 - Persillekræmmeren - 2020

Æblemanden i Stensballe.

Hans Jørgen Henriksen er født den 23. november 1931 på Bygaden 86, og havde fire store søstre og en lille bror Thomas, også kaldet "Tom" født i 1933. Faderen hed Rasmus og moderen hed Sofie. Bedriften var på 13,1 hektar, svarende til 23,75 tønder land, inkl. næsten 1 hektar engareal ved Nørrestrand.

Hans fortæller: *"Det var længe om at vokse til dernede, men der var nogen grøfter som vi var nede og rense op hver vinter. Der var en fælles bæk, som kom oppe fra Værholm, og når man stak et spadestik ned, så var der hel hvid sandbund, vi rensede op for at dræne, ellers kunne vi ikke bruge arealerne. Der voksede vilde blomster, gøgeurter, orkideer, og alle mulige ting, som blev slået og stakket. Når det blev sommer, tog vi derned for at køre hø hjem til hestene, og så stod der tit en stork på toppen af en høstak og spejdede efter frøer. Den boede inde på en gammel skorsten inde på Nørretorv i Horsens. Vi har tre forskellige steder dernede, der hører til matriklerne, stadigvæk, men det er nu total fredet. Alle gårde heromkring, ved Bjergene, og nogle stykker nede ved Husodde, blev tildelt eng nede ved Nørre Strand. For at få det fordelt, god eng og dårlig eng, har vi det tre steder, og det tredje sted er en smal stribe på to favne, ned mellem to andre, for at vi kan komme ud til Nørrestrand, uden at gå på andres engstykke. Ude ved Nørrestrand kunne vi høste siv til reparation af stråtaget, og vi kunne fiske og stange ål."*

"Vi havde omkring 8–9 køer og 2 heste. Jorden var opdyrket, og der blev høstet rug, hvede og grøntfoder. Ved siden af landbruget plantede far i foråret 1936 frugttræer, og de begyndte hurtigt at give noget. Og det har mange gange været sådan, at det faktisk var dem, som reddede os økonomisk. Man kunne f.eks. ikke købe kraftfoder til køerne under krigen, og derfor gav de jo slet ikke det mælk, som de skulle. Det var så koldt, at roerne var frosne. Jeg vil ikke sige at kreaturerne sultede, men de fik mager kost, og derfor havde den gødning, som kom fra dem, heller ikke den store værdi. Jorden blev som sagt opdyrket. Det var med 7 skifter, to år med græsmark, så lige derefter hvede, og derefter byg, så roer, to tønder land med kålroer (kålraabi), havre, byg eller havre eller blandet. Når vi havde hvede lige efter en græsmark, var det fordi der var kløver i græsmarken, og det samler næring (kvælstof), og det var det hveden havde gavn af."

Der var en hård østenvind i to måneder med omkring 25 graders frost. Jorden var frossen i mere end en meters dybde. Alt hvad der var af vand- og kloakrør sprang. Vi havde en udhulet egepumpe på 12 meter på gårdspladsen. Den var pakket ind i halm, og man skulle tage to-tre slag før vandet kom op, fordi stemplet sad et stykke nede. 1940/41 og 42 var også nogen meget hårde vintre. Der faldt der også meget sne. Man havde intet brændsel, så vi krøb sammen i køkkenet. Vi havde et termometer uden for sovekammervinduet. En dag kom mor ud i køkkenet og sagde: "I dag er det ikke så koldt, det fryser kun 19 grader". Husene var heller ikke ordentlig tætte den gang. Når det blæste udenfor, så blafrede gardinerne indenfor. Der var også frost i kostalden. Vi lagde roer foran køerne, så de kunne blæse på dem om natten, så de var tøet op til om morgenen. Vinteren 1947, fastelavn, tog min lillebror Tom og jeg ned til Husodde og spændte skøjterne på, og vi løb ud på sejlrenden, der var det bedste is, og der var en meter tyk is med nogen små bobler i, derfor kunne vi se tykkelsen. Det var hård og blank is. Længere inde var det sådan noget grødis – det var ikke til at løbe i. Så løb vi ud og rundt om Vorsø og hjem igen.

Jeg har et skolebillede, hvor vi alle sammen har tyrolerbukser og seler på. Og om vinteren havde vi lange strømper på. Der var elastik til at holde strømperne oppe. Vi var bange for de store piger, og der var en tre/fire stykker. Når der var sne, så holdt vi små drenge sammen, for pigerne ville godt fange os og vaske os. Det var en forholdsvis moderne skole – det eneste jeg savnede var sprog, de andre ting var sådan set udmærket. Vi lærte meget af lærer Ejnar Carlo Johansen. Dem som har haft ham, glemmer ham aldrig. Han underviste i regning og sløjd. Der var ingen ballade i hans timer, ikke fordi han skældte ud, men fordi han holdt os interesseret. Vi havde også en lærerinde, som vi var glade for, frk. Andersen. Hun underviste i dansk og skrivning. Den 9. april 1940 var jeg lige startet i anden klasse, da tyskerne kom i deres flyvemaskiner lige hen over hustagene, og som vi vågnede til om morgenen. Min far og mor stod og snakkede om, hvorvidt jeg skulle gå i skole, men jeg fik at vide, at jeg bare skulle gå derom, og hvis der ikke var noget, så skulle jeg bare komme hjem igen. Vi var jo ikke mere end 8 år, men kunne godt mærke på lærer Jensen, at han var meget berørt – han kom nede fra Højer. Han sagde, at vi kunne gå hjem igen, og så ses vi i morgen. Og det gjorde vi så.

Stensballegaards gartner Mads Olsen og skovfoged Hansen og far havde meget sammen, bl.a. mødtes de to gange om ugen på biblioteket. Far skældte aldrig ud, for vi gjorde hvad han sagde. Han læste rigtig mange bøger, og læste højt en time eller halvanden time hver aften, f.eks. Oliver Twist, Ingemanns romaner og Gøngehøvdingen. Vi sad ligeså musestille og lyttede. Det var specielt om vinteren, at far læste højt, hvor vi var samlet i køkkenet, det eneste sted i huset, hvor der var varmt. Far var formand for biblioteket, og sammen med lærer Johansen og en bibliotekar valgte de hvilke bøger, der skulle bestilles hjem.

Hans Henriksens ejendom, Bygaden 86- Foto: Hans Henriksen

Den 1. november 1948 var jeg blevet 16 år, og kom i lære på en slægtsgård ved navn Klejsgaard på 50 tønder land æbleplantage og mosteri. Klejsgaard havde ry for at være et rigtig godt sted, og man skulle ansøge for at få en stilling.

Den 10. august 1950 var jeg til sportsfest i Tvingstrup med dans bagefter, og da traf jeg Dagny. Vi snakkede lidt og blev enige om at følges ad, når vi skulle hjem. Hun boede i Nebel, så det var jo på vej hjem. Og på den vej hjem fik vi os en god snak, og det var faktisk det der startede bekendtskabet.

Skovhugger i Sverige

Den 1. maj 1951 havde jeg været på session om formiddagen, og så rejste jeg sammen med skovfogdens søn Erik til Vildmarken i Sverige i nærheden af Eskilstuna midt inde i landet, hvor vi fældede træer, og vi var der i ½ år.

Militærtjeneste

Den 1. maj 1952 kom jeg til Karup for at aftjene min værnepligt, og d. 1. nov. kom jeg på Korporalskole i Jægerspris. Den 1. maj 1953 indviede vi Skrydstrup flyveplads, og derefter havde jeg det første hold rekrutter i Fredericia, i nogle barakker lige uden for kasernen. Derefter til Skrydstrup i tre uger, og så til Ålborg sammen med et stort vagtkompagni. Der var en stor øvelse oppe ved Skagerrak, hvor der var nogle amerikanske hangarskibe, som havde flyvere på dækket, som skulle forestille at angribe Ålborg. Og så tilbage til Skrydstrup, hvor jeg blev hjemsendt den 30. oktober 1953. Jeg var inde i 1½ år.

Da jeg kom hjem fra militæret, startede jeg med at tjene hos min kommende svigerfar i Nebel. Dagny og jeg kom sammen i næsten 4 år, før vi blev gift den 27. marts 1954. Min far var blevet træt og ville gerne trække sig tilbage og overlade gården til Dagny og mig, for der var ingen af mine søskende, som var interesseret i landbrug. Far og mor flyttede så ind i aftægtsboligen Bygaden 84, som var bygget i 1920 til bedstefar og bedstemor. Dagny og jeg flyttede ind i stuehuset på Bygaden

86. Stuehuset blev efterhånden uegnet som bolig, så vi valgte at bygge et nyt hus i 1978, og det gamle stuehus blev senere revet ned

Hans Henriksen i sin æbleplantage - Foto: Grete Herbild

Mange unge mennesker i Stensballe har plukket æbler hos Henriksen og tjent til knallerter, musikanlæg og Commodore 64. I efterårsferien kunne der godt være mellem 15 – 20 unge mennesker ad gangen. De var på akkord og fik 10 kr. pr. kasse. De hurtigste kunne komme op på 100 kasser om dagen. På et tidspunkt blev det sat op til 12 kr. pr. kasse, det var Dagny, Henriksens kone, der fik det gennemført.

Skrevet af - Jens Pii Johannessen
Redaktion – Poul Erik Schreiber

ISSN: 2246-4581